

Obratu, župnije Sv. Benedikt v Slov. g., namreč da je zatisnil dan poprej v bolnišnici Rdečega križa v Budjvecah na Češkem svoje trudne oči njen najmlajši sin Karel v mladeniški dobi 22 let. Rajni je bil izredno blagega značaja, priljubljen povsod in iskreno ljubljen od vseh, ki so ga poznali. Kljub slabotni naravi je moral v vrstah 47. pešpolka trikrat na bojišče; dvakrat je okrevljal od težkih bolezni, ki si jih je nakopal v bojih za srčno ljubljeno domovino, tretjikrat pa so bolezni zmagale njega. Sedaj je rešen vsega trpljenja in se veseli večnega plačila v nebesih. To naj tolaži žalujočo mater, brate, sestro in vse, ki se v globoki žalosti ne morejo ubraniti solz vsled te bridke izgube. Na svideenje nad zvezdami!

Došlo je uradno poročilo Vičarjevi družini v Sakusaku pri Sv. Lovrencu v Slov. g., da je sin Josip Vičar daroval svoje mlado življenje za domovino v daljni Galiciji. Bil je priden mladenič. Napravil je izpit na triletni vinarski šoli v Mariboru. Nastavil je gostilno v Kapeli pri Radencih. V Galiciji mu je dne 10. septembra 1914 pretrgala sovražna krogla njegovo mlado življenje. Njegov mlajši brat Anton je vojak pri 87. pešpolku, zdaj zaposlen v Skoda delavnicah na Češkem.

Iz St. Lenarta nad Laškim: Dne 8. junija je padel na italijanskem bojišču Valentin Deželak, pameten in pošten fant naše župnije. Pokopan je bil na vojaškem pokopališču na Monte Zebio. Še po smrti je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda. Kako priljubljen je bil pri vojaki, priča pismo, katero je poslal polkovnik staršem. Polkovnik piše: »Prosim Vas, da sprejmete v imenu častnikov in v imenu častnikov in v imenu mostva izraz našega najprisrčnejšega sočutja; bodite prepričani, da bo cela baterija ohranila vrlega in hrabrega tovariša v častnem spominu.«

In spet nam je padel vrl mož! Hajnkovega Tončka ni več med živimi. Dne 20. junija t. l. je izdihnil svojo dušo vsled dobljenih ran na italijanskem bojišču. Doma je bil eno uro od trga Rogatec, v St. Jurju pod Donacko goro. Kdor ga je poznal, zaluje za njim. Njegov zvon, kateremu je bil pred šestimi leti za botra, je iz visoke line zapel zadnji pozdrav slovenskemu junaku, ki je padel za domovino na polju slave. Vojska kosi najboljše med najboljšimi. Rajnega Tončka je vse rado imelo.

Saj bil si ves čas, goreč kristjan,
Iskren Slovenec daleč znan;
Dokler Tvoj zvon bo pel,
Bo vedno Tvoj spomin živel!

Ze drugokrat v tej svetovni vojski je morala družina Goričan iz Hotinje vasi pri Slivnici darovati nadobudnega sina za blagor domovine. Lansko leto majnika je padel sin Janez in sedaj, dne 1. junija je umrl v mariborski bolnišnici 20letni sin Matija, ki se je nahajal 11 mesecev na tirolski fronti.

Cesar pomilostil vse politične kaznjence.

Naš cesar je dne 2. julija izdal lastnoročno pismo, v katerem se pravi med drugim: Moja neomahljiva volja je, da pravice in dolžnosti, katere mi je izročila in poverila božja previdnost, izvršujem na način, da ustvarim temelje za vspen in blagonosen razvoj vseh mojih narodov. Politiko sovražstva in povračila, katero so podvzigale nejasne razmere in ki je povzročila svetovno vojsko, bo treba po končani vojski na vsak način in povsod nadomestiti s politiko sprave. Ta duh mora vladati tudi v notranjosti države. Gre za to, da se s pogumnostjo in razsodnostjo ter v medsebojnem sporazumljenju zadosti željam narodov.

V tem znamenju sprave hočem z mogočno božjo pomočjo izvrševati svojo vladarsko dolžnost in hočem kot prvi, nastopajoč pot mile prizanesljivosti, zakriti v pozabljenost vse tiste obžalovanja vredne politične zmote, ki so se pripetile pred vojsko in za časa vojske in ki so dale povod za kazensko zasledovanje.

Osebam, ki so bile kot civilne osebe od kakega nevojaškega ali vojaškega sodišča kaznovane zaradi veleizdaje, razžaljenja Veličanstva, razžaljenja članov vladarske rodovine, motenja

javnega miru, upora, in nasilnega postopanja zoper od vlade za razpravo o javnih zadevah sklicano zborovanje, zoper sodišče ali kako drugo javno oblast. Ako pa kako kazensko postopanje še ni postalo pravomočno, se ustavi vsako nadaljno postopanje, če je upeljano samo zavoljo enega prej omenjenih kaznivih dejanj. Izvzete od tega pomiloščenja so osebe, ki so zbežale v inozemstvo, ali zbežale k sovražniku, ali pa osebe, ki se ob izbruhu vojske niso vrnile v svojo domovino.

Istočasno so s kaznijo vred spregledane tudi vse posledice obsodbe, namreč nezmožnost, doseči gotove pravice in mesta, nadalje izguba volilne pravice in pravice, biti izvoljen v javne zastope.

Kot dan za splošno pomiloščenje si izvolim današnji dan, ko obhaja svoj imendan moj iskreno ljubljeni, od Boga mi podarjeni najstarejši sin.

Ta velikodušni čin našega cesarja je bil v državni zbornici, kakor tudi pri vseh avstrijskih narodih sprejet z velikim veseljem in iskreno hvaležnostjo. Naš cesar nam kaže pot do notranjega miru, in ta pot je: sporazumljenje in sprava.

Razne politične vesti.

V torkovi seji državne zbornice se je vršila razprava o predlogi, da se za nevojaško prebivalstvo odpravijo izjemna sodišča in da se zopet uvedejo redna sodišča. Poročevalec poslanec dr. Ofner je povdarjal, da je vlada grofa Stürgkha za časa vojske ponovila trikrat svoje naredbe, da se za časa vojske ustavi delovanje porotnih sodišč, vsled česar je trikrat zakrivila prelom in kršenje ustave. Predlaga torej, da zbornica ne prizna imenovanih naredb. Vodja pravosodnega ministrstva je izjavil, da bi ne kazalo takoj odpraviti izjemnih sodišč in takoj uvesti porotna sodišča, ker je sestava porotnih seznamov zelo otežkočena, v nekaterih krajih celo nemogoča. Govoril je med drugimi poslanci tudi dr. Benkovič. Ob koncu torkove seje so stavili slovenski poslanci več vprašanj, predlogov in interpelacij. Poslanec dr. Korošec je stavil predlog, da se za Bosno in Hercegovino zopet upostavijo ustavne pravice ter da se skliče bosanski sabor. Poslanec dr. Benkovič je pozival vlado, da takoj izda nove disciplinarne predpise za justične častnike domobranstva, nadalje da se odpravijo v Bosni in Hercegovini vojaška sodišča za nevojaško prebivalstvo; poslanec dr. Verstovšek pa je stavil interpelacijo zaradi zapiranja in preganjanja nedolžnih Slovencev na Štajerskem za časa vojske ter da se dotičnim povrne povzročena škoda.

Med slovanskimi poslanci in narodi je vzbudilo pomiloščenje političnih obsojencev veliko veselje. Veliko — na stotine — preganjanih, zaprtih in obsojenih Slovanov, med njimi večje število poslancev, bo po cesarjevi milosti zopet uživalo svojo svobodo. Med temi je tudi koroški slovenski poslanec Franc Grafenauer, ki je bil obsojen radi motenja javnega miru. O obsojenih in zaprtih čeških in rusinskih poslancih se še ne ve popolnoma gotovo, ali bodo vsi takoj izpuščeni na svobodo ali ne. Gotovo baje je, da bodo izpuščeni iz zaporov češki poslanci Choc, Burival, Netolický in Vojna. O Čehih Kramarju, Rašinu in o Rusinih Markovu in Kuriloviču, ki so bili obsojeni radi veleizdaje in zaradi hudodelstva proti vojni sili države, pa se še ne ve, ali bodo takoj izpuščeni. Nekateri vesti pravijo, da bo pri teh osebah še treba posebnega pomiloščenja, da bodo izpuščeni; ni pa nobenega dvoma, da se bo to zgodilo. Poslanec Klofač, ki je v preiskovalnem zaporu in še ni obsojen, bo menda izpuščen. Pomiloščenje dobijo nazaj svoje državljanske pravice, le njih poslanski mandati so ugasli in bo treba novih volitev. — Razne nemskoliberalne in nacionalne stranke so radi tega pomiloščenja zelo razburjene. Iz pisarjenja nemških listov, n. pr. torkove »Marburger Zeitung«, je razvidno, kakšna zagrizena in besna jeza vlada v teh krogih zoper Slovane. Da je tudi veliko, prav veliko število Nemcev bilo obsojenih od vojaških sodiščev in da bodo tudi ti

dosegli svojo prostost, to vsenemškemu hujskaču nič ni mar, on vidi samo onih deset slovanskih poslancev, ki so bili obsojeni. Bodo pač morali ti nemški zagrizenci izpihati še veliko jeze, predno se bodo privadili na politiko pravice, sporazuma in sprave, ki jo je napovedalo cesarsko pismo o pomiloščenju političnih obsojencev.

Za bana na Hrvaškem je imenovan slovanski poslanec Anton pl. Mihajlovič, član hrvatsko-srbske saborske večine. Novi ban je bil svoj čas pristaš madžarske stranke in je prijatelj zveze z Madžari. Hrvatski sabor je začel danes, dne 5. julija zopet zborovati. Opozicija pripravlja predlog za uvedbo splošne, enake in tajne volilne pravice za saborske in občinske volitve.

Poljaki so bili do nedavno deloma javni, deloma tajni prijatelji in zavezniki Nemcev. To se je sedaj spremenilo. Med Poljaki je dobila moč struja, ki bolj krepko povdarja načelo slovanske vzajemnosti in odpora proti nemški nadvladi. Ta misel se posebno sedaj pojavlja vsak dan bolj krepko, ko Nemci svoje nekdanje zaveznike Poljake s sumničanjem in z napadi odbijajo od sebe. Tako e. n. pr. general Dankl v gosposki zbornici trdil, da je bilo med Poljaki zelo malo navdušenosti za brambo domovine ter da celo politični uradniki niso storili svoje dolžnosti do vojaške oblasti. Dankl je dobil od Poljakov in treznih Nemcev odločen odgovor. — Za gališkega cesarskega namestnika bo baje imenovan Poljak knez ljubomirski. — Med Poljaki v varšavski in lublinski oblasti se opaža velika mrznja proti Nemčiji, ker nemški uradniki in vojaštvo s Poljaki predrzno postopajo.

Na Ogrskem, zlasti v Budimpešti so izbruhnili dne 27. junija veliki nemiri. Na večer je nad 20 000 delavcev razbijalo pred hišo Tisove stranke. Na čelu spreveda so nosili črno rakev z napisom: »V tej krsti leži Tisova volina preosnova!« Bivši ministrski predsednik in neprijatelj Slovanov, grof Tisa je namreč nasprotnik razširjene volilne pravice. Ljudstvo je razbilo mnogo šip, poškodovalo so nad 200 trgovin in 80 kavarn. Skoda znaša nad 1 milijon K. — Ogrska ljudska stranka se bo baje preobrazila v izrazito krščanskosocialno stranko.

Do leta 1912 je bilo Kitajsko cesarstvo, kateremu je vladala cesarska rodovina Mudža. Imenovanega leta je bil takratni cesar prisiljen, da je moral odstopiti in Kitajska je postala ljudovlada, kateri je dokaj spretno do lanskega leta načeloval znani prijatelj kristjanov, predsednik Juansikai. Po njegovi smrti so nastale v tej državi velike homatije Dne 1. julija t. l. pa je kitajski general Tsangšun, načelnik in vodja vojaške stranke, prisilil sedanjega predsednika ljudovlade, da je moral odstopiti, nakar je Tsangšun proglasil Kitajsko za cesarstvo. Novi kitajski cesar se imenuje Hsun-Tung. Sprememba ustave in notranje homatije bodo dale Japonski, ki preži na Kitajsko, kakor mačka na miš, dober povod, da se bo začela vtikaviti v kitajske razmere in si zopet osvojila kose države.

Rusko bojišče.

Na približno 100 km dolgi fronti v vzhodni Galiciji so pričeli Rusi zadnje dni junija z velikimi pripravami za ofenzivo. Od Lucka v Voliniji do Stanislava so utrdili Rusi svoje postojanke izredno močno, nagromadili na stotine japonskih, angleških, francoskih in ameriških topov ter postavili na to črto nad 20 divizij najboljšega, svežega vojaštva. Artilerija je že dne 28. junija pričela hudo obstreljevati naše postojanke, glavni infanterijski naval pa se je začel dne 1. julija. Nad 200.000 mož se je na kakih 50 km dolgi črti med trgom Konjuhi in reko Dnjester navalilo na Avstrijce. Središče napadov je prostor med Konjuh in mestom Brzezany ob Zloti Lipi (jugovzhodno od Lvova). Infanterijski boj je besnel ta dan s skrajno silo in ljutostjo. Trg Konjuhi je padel Rusom v roke. Drugi dan (2. julija) se je sovražna napadalna sila raztegnila dalje proti severovzhodu do mesteca Zborov ob Strypi. Naši so se tu morali pred rusko silo umakniti v zadaj ležeče postojanke, ker je ruska artilerija naše prednje jarke popolnoma razstrelila. Pri Konjuh in Brzezanyh so dne 2. julija naši v protinapadih svoj položaj zboljšali in črto izravnali. Cilj ruskih navalov je gališko glavno mesto Lvov, do katerega je od Konjuhov še dobrih 70 km. Rusi so v dosedanjih bojih imeli velike izgube, ker so ruski častniki